

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Justitiedepartementet

Kopia:

ju.L4@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87)

Diarienummer Ju2021/03838.

Svenskt Vatten är branschorganisationen för landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag – VA-organisationerna. Vår vision är att Sverige ska ha rent dricksvatten, friska sjöar och hav. Vi företräder alla 290 kommuners VA-organisationer. De förser 9,5 miljoner människor med rent vatten varje dag, året om.

Sammanfattning

Svenskt Vatten välkomnar utredningens lagförslag.

Kommunala VA-anläggningar ägs i sin helhet av kommuner eller av kommunala bolag. Enligt 3 § lagen om allmänna vattentjänster är kravet endast att kommuner ska ha ett rättsligt bestämmande inflytande den allmänna VA-anläggningen.¹ I övrigt kan dock verksamheten läggas ut på entreprenad som ska upphandlas. Det innebär att investeringar i allmänna va-anläggningar från andra länder kan förekomma.

VA-verksamheter i Sverige står inför stora investeringar för att bygga nya anläggningar och reinvestera i befintliga anläggningar. Investerare visar ökat intresse för branschen och risken för ett utländskt inflytande av exempelvis en dricksvattenanläggning bedöms ökande, vilket inte är önskvärt.

Utöver driften upphandlar VA-organisationerna konsulter och entreprenörer (IT- och säkerhetsutrustning och kommunikationssystem) till utbyggnad av processfunktioner och inköp av kemikalier. I dagsläget finns begränsade möjligheter att granska och välja aktör utifrån ägandeskapsförhållanden, personal och underentreprenörer, vilket anses problematiskt.

I dag saknas kontroll av utländska investerare och entreprenörer som på grund av ägandeskap i olika svenska samhällsviktiga verksamheter har möjlighet att samla uppgifter som i aggregerad form kan utgöra säkerhetshot.

¹ Prop. 2005/06:78 s. 26 ff.

Svenskt Vattens synpunkter

Svensk Vatten har tagit del av regeringens SOU 2021:87, *Granskning av utländska direktinvesteringar* och lämnar därtill följande kommentar.

En trygg dricksvattenförsörjning och avloppshantering är som utredningen uppmärksammat en förutsättning för samhällets funktionalitet. Säkerhetsläget har skärpts de senaste tio åren och tycks kontinuerligt förvärras. Sveriges kommuner och VA-organisationer arbetar alltmer med att säkerställa att vattenförsörjningen och avloppshanteringen ska kunna fortgå i kris och eventuella angrepp. Den ökade fokuseringen på säkerhetsaspekterna av vattenförsörjning och avlopp innebär dock stora utmaningar för de flesta VA-organisationer, särskilt med tanke på förändrad lagstiftning som innebär ökade krav och behov av ny kompetens.

I dagsläget ägs alla kommunala VA-anläggningar i sin helhet av kommuner eller av kommunala bolag. Enligt 3 § lagen om allmänna vattentjänster är kravet endast att kommuner ska ha ett rättsligt bestämmande inflytande den allmänna VA-anläggningen.² Kommunen ska säkerställa att rådigheten över själva anläggningen, avgiftsuttaget och investeringarna. I övrigt kan dock verksamheten läggas ut på entreprenad som ska upphandlas. Det innebär att investeringar i allmänna va-anläggningar från andra länder kan förekomma.

VA-verksamheter i Sverige står inför stora investeringar för att bygga nya anläggningar och reinvestera i befintliga anläggningar för att möta ökade miljökrav, ökad befolkning och klimatförändringar. Det finns också många som är intresserade av att investera i denna verksamhet som är trygg och stabil över tid. Risken för ett utländskt inflytande av exempelvis en dricksvattenanläggning finns därmed. Det är inte önskvärt att utländska aktörer har inflytande över svenska va-anläggningar som utgör en del av försörjningsförmågan och Sveriges totalförsvar.

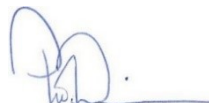
Utöver själva driften av anläggningarna upphandlar VA-organisationerna konsulter och entreprenörer i olika sammanhang, alltifrån IT- och säkerhetsutrustning och kommunikationssystem till utbyggnad av processfunktioner och inköp av kemikalier. Det finns i samband med detta begränsade möjligheter att granska och välja aktör utifrån ägandeskapsförhållanden, personal och underentreprenörer. Om en utländsk aktör deläger anläggningar eller verksamheter kan dessa komma att ha ett inflytande gällande frågor om drift, upphandling och andra verksamhetsprocesser. En lagstiftning som innebär krav på anmälan och granskning av aktörer som vill investera i, och därmed få inflytande i denna samhällsviktiga bransch, är välkommet.

Vidare saknas idag kontroll av utländska investerare och entreprenörer som på grund av ägandeskap i olika svenska samhällsviktiga verksamheter har möjlighet att samla uppgifter som i aggregerad form kan utgöra säkerhetshot. Den föreslagna lagstiftningen kan förhoppningsvis även leda till att det begränsas.

Sammanfattningsvis är Svenskt Vattens inställning att lagförslagen är välkomna.

Elisabeth Unell
Ordförande
Svenskt Vatten AB:s styrelse

Pär Dalhielm
VD
Svenskt Vatten AB

² Prop. 2005/06:78 s. 26 ff.